

Ляшко С.М., здобувач гр. МЕ-22М
Пітел Н.С., канд. екон. наук., доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРИЙНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ РІШЕНЬ

Щоб успішно керувати підприємством у сучасному світі, важливо використовувати відповідні концепції, методи та інструменти. Прийняття адміністративних рішень, яке сягає своїм корінням початку 20-го століття, є важливим аспектом менеджменту, який зосереджується на вивченні сучасних адміністративних та управлінських методів. Адміністрування охоплює комплекс універсальних дій і методів, спрямованих на формалізацію, регулювання, контроль і забезпечення успішного виконання планів. Це життєво важливий компонент для будь-якого суб'єкта, що займається підприємницькою діяльністю.

Варто зазначити, що в науковій літературі пропонуються різні трактування терміну «адміністративне рішення». Одне визначення позначає його як «адміністративно-державне управління», а інше — як організаційний аспект управління соціально-технічними системами [1].

Вирішуючи цю проблему, науковці окреслюють межі застосування досліджуваного визначення. Зокрема, останні запропонували, щоб адміністративний менеджмент, відповідно до його сучасної концептуальної основи, слід розуміти як управлінський процес, який охоплює встановлення та підтримку узгоджених параметрів функціонування підприємства. Це досягається завдяки чіткій формалізації, суворому регулюванню та контролю діяльності, яка керує трудовим колективом, і все це спрямовано на досягнення зовнішніх цілей, досягнення заздалегідь визначених орієнтирів і забезпечення організаційної стабільності у зовнішньому середовищі.

Сфера прийняття управлінських рішень охоплює підприємства та організації різних форм власності, державні установи, органи місцевого самоврядування, неприбуткові організації та громадські об'єднання.

Проаналізувавши різні підходи до вивчення сутності поняття адміністративних рішень, доцільно окреслити етапи процесу їх прийняття: отримання даних, що стосуються потенційних проблем, визначення проблеми та її основних причин, встановлення оцінки системи, діагностика ситуації, формування прогнозу розвитку ситуації, формування альтернативних рішень, вибір основних варіантів управління, розробка сценаріїв розвитку ситуації, проведення експертної оцінки основних альтернатив, участь у колективних експертних оцінках, прийняття остаточного рішення, а також моніторинг та оцінка виконання обраного курсу дій.

Далі, вважаємо за доцільне, більш детально розглянути зміст кожного етапу: по-перше, збір інформації, що стосується потенційних проблем; потім визначення проблемної ситуації та її основних причин; далі, встановлення структури оцінювання; з подальшою діагностикою ситуації; і, нарешті, підготовка прогнозу подальшого розвитку ситуації, який є передвісником для прийняття адміністративного рішення.

На цих етапах збирається, обробляється та перевіряється необхідна кількісна та якісна інформація, необхідна для формулювання та реалізації відповідного рішення.

Існує два можливі підходи до формування альтернативних варіантів рішень: прямі методи або використання експертних процедур. Процес генерування альтернативних варіантів може включати різні техніки, такі як «мозковий штурм» або розробка автоматизованих систем для складних випадків.

При формуванні альтернативних варіантів адміністративних рішень вкрай важливо використовувати всю доступну інформацію про ситуацію прийняття рішень, включаючи

аналіз та оцінку ситуації, її діагностику та прогноз потенційних результатів за різними альтернативними варіантами.

Після розробки альтернативних адміністративних рішень, що складаються з ідей, концепцій, потенційної технологічної послідовності дій і можливих методів реалізації, необхідно провести попередній аналіз для усунення неконкурентоспроможних варіантів.

При виборі початкових адміністративних рішень вкрай важливо враховувати достатньо сприятливу оцінку та уникати дублювання, гарантуючи, що діапазон альтернативних варіантів рішень, обраних для подальшого вивчення, є всеосяжним, але не надто надмірним.

Рух вперед передбачає створення сценаріїв для уявлення про розвиток ситуації. Вирішальним аспектом розробки сценарію є визначення факторів, які визначають ситуацію та її моделі розвитку, а також дослідження різних альтернатив щодо того, як ці фактори можуть змінюватися з часом.

Процес розробки сценарію, в першу чергу, спирається на ситуаційний аналіз і методи експертної оцінки, що дозволяє розглядати та аналізувати як кількісні, так і якісні дані.

На етапі експертної оцінки варіантів управління вже є численна кількість доступної інформації щодо основних альтернативних варіантів і потенційних сценаріїв, які можуть розгорнутися при їх реалізації. У деяких випадках необхідне подальше вдосконалення вибраних альтернатив, щоб провести ретельну порівняльну оцінку.

На цьому етапі також важливо створити систему оцінювання, яка враховує ключові фактори, що впливають на процес прийняття рішень, їх відносну важливість та шкали, що використовуються для визначення їх значень під час порівняння основних альтернативних варіантів управління [2, с. 154].

Проводячи обстеження, які порівнюють і оцінюють різні варіанти управління впливами, слід оцінити життєздатність цих впливів і їх потенціал для досягнення наших цілей. Одночасно ці перевірки дозволяють ранжувати варіанти на основі системи оцінювання, враховуючи такі фактори, як очікуваний рівень досягнення мети, розподіл ресурсів і ймовірні майбутні сценарії.

Під час прийняття важливих адміністративних рішень рекомендовано використовувати колективні знання та досвід різноманітної групи. Такий підхід забезпечує не тільки точність, але й ефективність прийнятих рішень. Для цього вкрай необхідно створити експертну комісію, до складу якої увійдуть компетентні спеціалісти, які мають відповідний досвід у своїх галузях.

До складу комітету повинні входити експерти з усіх ключових галузей, пов'язаних з проблемою, що аналізується, забезпечуючи всебічне охоплення. Це сприяє ефективній співпраці між експертами, особливо якщо це невід'ємна частина процесу експертизи.

Інтеграція індивідуальних експертних оцінок для отримання остаточного експертного висновку повинна відповідати встановленим алгоритмам.

У ситуаціях, коли необхідно оцінити кілька критеріїв, можна використовувати спеціально розроблені системи оцінки для порівняльного аналізу альтернативних варіантів.

Крім того, розробку системи оцінювання можна включити в сам процес експертизи. Важливо відзначити, що колективна експертиза є життєво важливим інструментом у прийнятті важливих адміністративних рішень.

На етапі прийняття рішення ставиться завдання вибрати найбільш оптимальний варіант із запропонованих альтернатив. Щоб визначити найкраще рішення, необхідно провести аналіз та оцінку з урахуванням принципів своєчасності, здійсненності та регламентації. Цей процес передбачає використання встановлених кількісних методів, які відповідають обраним критеріям. Найкращим вважається той варіант, який забезпечує найвищий рівень досягнення мети при мінімізації використання таких ресурсів, як економічні, фінансові та трудові.

Підсумковий етап у процесі прийняття адміністративного рішення передбачає контроль та оцінку виконання рішення. На цьому етапі виявляються будь-які відхилення та вносяться необхідні коригування, щоб забезпечити повне виконання рішення. Коригування встановлює петлю зворотного зв'язку між керуючою системою та системою, якою керують.

Для оцінки ефективності адміністративних рішень важливо оцінити використання ключових факторів виробництва, таких як праця, земля та технології.

Отже, доцільно здійснити висновок, що основною вимогою для успішного функціонування будь-якого підприємства є прийняття ефективних адміністративних рішень.

Література:

1. Кредісов А., Літовченко Б. Стратегічний менеджмент на початку XXI ст.: зміна парадигми. Економіка України. 2011. № 2. С. 28-37.
2. Гевко І.Б. Методи прийняття управлінських рішень: підручник. Київ: Кондор, 2009. 232 с.

Магопець О.А., кандидат економічних наук, професор
Ященко Т.В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, група ООУ-22М
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ БЕНЧМАРКІНГУ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ

Одним із дієвих методів впровадження новітніх підходів до організації управлінського обліку на підприємстві є бенчмаркінг. Узагальнюючи підходи до розуміння поняття «бенчмаркінг» можемо визначити, що це безперервний процес ідентифікації, аналізу та адаптації еталонних (найкращих) практик діяльності, як самого підприємства, так й інших підприємств з метою підвищення ефективності бізнесу, оптимізації поточного стану справ та впровадження позитивного досвіду [2].

Впровадження бенчмаркінгу в системі управлінського обліку підприємства базується, насамперед, на оцінці працівниками облікової служби підходів, що використовуються для ведення управлінського обліку та аналізу ефективності відображення поточних операцій в системі обліку з точки зору відповідності інформаційним запитам менеджменту підприємства, після чого здійснюється збір інформації та дослідження досягнень інших підприємств задля виявлення кращих практик та визначення орієнтирів щодо поліпшення власної роботи.

З урахуванням підходів, які викладені у науковій літературі [1], можемо визначити, що використання технологій бенчмаркінгу в системі управлінського обліку ґрунтується на порівнянні:

- функціонуючої системи управлінського обліку в частині організаційного, технологічного та методологічного процесів базового підприємства з іншими підприємствами задля визначення та впровадження кращих практик;
- облікових процесів базового підприємства з аналогічними обліковими процесами інших підприємств, які здійснюють подібні види діяльності задля визначення та впровадження кращих практик;
- програмного забезпечення, що використовується для автоматизації управлінського обліку задля визначення та впровадження найбільш сучасного та ефективного;
- форм та показників управлінської звітності з точки зору їх інформативності та аналітичності й відповідності запитам користувачів задля визначення та впровадження кращих практик.

Організаційно, процес бенчмаркінгу в управлінському обліку складається із наступних послідовних етапів: